

В.К. Степанов аатынан 66-с "Култуура уонна спорт эстэпиэтэтэ" фестивалга оскуола оҕолоро уонна уһуяан иитиллээччилэрин кыттыыларын түмүгэ

Василий Константинович Степанов аатынан 66-с төгүлүн бытыллыбыт "Култуура уонна спорт эстэпиэтэтэ" фестивалга Мэнэ-Ханалас улууһугар Мэнэ Кэскилэ-7 бырагыраамматын иһинэн оскуола оҕолоро 5 хайысхаҕа: патриотическай иитиигэ – уолаттар хоһоону уустаан-ураннаан аабыыга, төрүт култуураны суолталааһынга уонна сайыннарыыга – фольклор араас көрүнгүнэн композиция туруоруутугар, уһуяан оҕолоро – олонхону толорууга, төрүт инструменнары туһанан фольклор айымньытын тэтимнээхтик доһуһуоллуурга, сатабылга уһуууга – уус-уран оноһук быыстапкатыгар тарбах талаанын туоһулуур үлэлэри туруоран кытыннылар, эт-хаан сайдыытыгар – өбүгэ оонһуутун 6 көрүнгөр саастарынан тус кыахтарынан холоннулар.

Фестивалга улуус 36 оскуолата, 37 оҕо уһуяана ол иһиттэн 19 уһуяан, 17- оскуола иннинээҕи саастаах оҕолору иитэр-үөрэтэр бөлөхтөөх оскуолалар кытыннылар, нэһиликтэри батыһа 3 бөлөбүнэн түмүк табыста. 4 көрүнгүнэн барыта **4945** оҕо хабылынна 58% тэннэстэ (оскуола оҕото- 4292, оҕо уһуяаныныттан- 653).

Дьүүлүүр сүбэ, оҕолор фольклор араас көрүнгүн сыанаҕа туттан-хаптан толорууларын култуурата үрдүгүн, уолаттар уус-уран аабыылары нэһилиэк ааптардарын хоһооннорунан таныллан, үчүгэй дьүһүйүүлэри толорбуттары биһирээтэ. Сахалыы танаска улахан болҕомто ууруллубут, оскуола төрөппүтү кытта ылсан үлэлэспитэ кэрэхсэnnэ.

Уус-уран оноһуктарга дьэрэкээн танас кырадаһыныттан кыбытыылаах, аттаран тигии олбохтор, паннолар хас оскуола аайы хото турдулар. Обуруонан тиһии тэттик уонна кэмпилээк киэргэллэр, кыыс оҕо суумкалара көрөөччү болҕомтотун тартылар.

Уолаттар уус-уран аабыыларыгар ордук үчүгэй бэлэмнээх оскуоланан Баатара, Тумул, Төнүлү, Бырама, Алтан, Майа Филипп Гаврильевич Охлопков аатынан оскуола уолаттара ааттаннылар.

Фольклор композициятыгар Тумул, Бэдьимэ, Мэлдьэхси, Төнүлү, Балыктаах, Бүтэйдээх, Бырама, Матта.

Ол иһигэр Хара оскуолатын уолаттарын хомустара ордук чорбойдо, Майа Вл.П. Ларионов аатынан оскуола 200 оҕону тэннинэн хомуска оонһотто.

Уус-уран оноһук быыстапкатыгар, балаһыанньанан ирдэнэр уопсайа 1883 үлэ турда. 1415 оҕо кытынна.

1 группаҕа үлэ ахсаана- 612, кыттыбыт оҕо ахсаана 954.

2-с группаҕа норуот төрүт оноһуга **822** үлэ турда. Сиппит-хоппут үлэлээх 68 үөрэнээччигэ лауреат үрдүк аата ингэрилиннэ.

3 группаҕа- 449 үлэ ахсаана, 311 кыттыбыт оҕотун ахсаана, 46 лауреат.

В.К. Степанов аатынан 66-с "Култуура уонна спорт эстэпиэтэтэ" фестивал

быыстапкатыгар оскуола оҕолоро кыттыыларын уопсай түмүгэ:
1 бөлөх: 1 миэстэ- Төнүлү, 2 миэстэ - Хоробут, 3 миэстэ - Павловская.
2 бөлөх: 1 миэстэ – Мэлдьэхси; 2 – Алтан; 3 миэстэ – Бэдьимэ;
3 бөлөх: 1 миэстэ- Бырама, 2 миэстэ- Ороссолуода, 3 миэстэ- Матта.

Торут оонньуулар коруннэригэр оскуола оҕолоро уонна уһуяан итиллээччилэрин кыттыыларын түмүгэ.

Өбүгэ оонньуутугар 6 корунунэн тест туттардылар –Биэс төгүл куобах, тутум эргиир, ойбонтон уулааһын, көтөх ынаҕы туруоруу, суоска тэбии, хабылык-хаамыска.

Барыта **580** үөрэнээччи кытынна, 72 оскуола иннинээҕи саастаах оҕолор хабылыкка күрэстэстэ.

Биэс төгүл куобах- кыргыттарга 3 бастын оскуолалар Тюнгилю-10 м. 87 см. Хара-10м. 55, Тумул-10.40, уолаттарга Чуйэ-14 м. 23 см. , Рассолода -13м. 72,. ВП Ларионова аат. Майа оскуолата-13 м. 60 см.

Тутум эргиир- кыргыттарга Тюнгилю-34 , Балыктах- 33, Тумул- 31, уолаттарга Майа лицейэ-52, Бэдьимэ-46, Балыктах оскуолата-43.

Ойбонтон уулааһын 1 мүнүүтэ иһигэр оноруу- Кыргызтарга Техтюр-18, Хара-16, ВП Ларионова аат. Майя оскуолата-12 (2020 сыллаахха рекорд-13 эбит буоллаҕына быйыл 18 тахсыбыт), уолаттарга Бырама-16, ВП Ларионов аат. Майя-13, Балыктаах оскуолата-13 (20 сыллаахха рекорд 19 буоллаҕына быйыл түспүт-16 буолбут).

Көтөх ынаҕы туруоруу- кыргыттарга Мэлдьэхси-17 төгүл, Тюнгилю-15, Хара оскуолата-15, уолаттарга Балыктах-24 , Мэлдьэхси-21, Матта -20 төгүл онорон инники күөнгө табыстылар.

Суоска тэбии (1,5 мүн иһигэр)- кыргыттарга Тюнгилю, Хоробут, Бырама оскуолата. Уолаттарга Техтюр-110 төгүл , Хоробут-102, Рассолода-102 төгүл тэптилэр оскуолата үрдүк көрдөрүүнү ситистилэр.

Сахалыы спорт көрһнгэ- хабылык, хаамыска.

Уһуяан оҕолоругар:

Хабылыкка бастын көрдөрүүлээх кыргыттарга Табаҕа оҕо уһуяана- 2 мүнүүтэҕэ 20 мастан 20 маһы хапта . 2 миэстэттэн 7 диэри 11 маһы хабан Хаптаҕай, Бүтэйдээх, Майа Кэнчээри, Чыамайыкы, Тиэлиги, Тыллыма уһуяаннара табыстылар.

Уолаттарга- Майа Чуораанчык уһуяана- 18 маһы хабан бастаата, 2-3 миэстэни 17 маһы хабан Бүтэйдээх уонна Дойду уһуяаннара табыстылар.

Оскуола оҕолоругар- алын сүһүөххэ кыргыттарга Чыамайыкы -20 маһы 54 сөк. хабан бастаабыт. 2-с- Төнүлү- 1.34 сөк. 3-с Бэдьимэ 1.37 сөк. Уолаттарга- Тыллыма-1.18, 2-с 1.24 Тиэлиги, 3-с Чыамайыкы- 1.41 сөк. табыстылар.

Түмүк санаа: В.К. Степанов аатынан 66-с "Култуура уонна спорт эстэпиэтэтэ" фестивалга оскуола оҕолоро кыттыыларын сүрүн сыалын ситтэ. Бэдьимэ, Тумул, Тиэлиги, Баатара, Мэлдьэхси, Төхтүр, Төнүлү,

Бүтэйдээх фольклор уончалыы көрүнүн хабан, ис хоһоонноох дьоһун дьүһүйүүлэри көрдөрдүлэр.

Нэһилиэктэринэн уус-уран оноһуктарга оҕолор уутуйан үлэлиир хайысхалара көһүннэ: Төрүт ийи, кыбытыктаах уонна саахыматынан аттаран тигии, кылы-сиэли өрүү-хатыы сатабылылыгар үлэ күүскэ барбытын бэлиэтээтилэр.

Туойтан, мастан иһит-хомуос оноһуктар сэмэйдэрин дьүүлүүр сүбэ бэлиэтиир, суолталаан үлэлэһиэххэ наадалаабын этэллэр.

В.К. Степанов аатынан 66-с "Култуура уонна спорт эстэпиэтэтэ" фестивалга ордук тэрээһиннээх оскуолаларынан

1 бөлөххө- Төнүлү, Төхтүр, Бүтэйдээх, Хаптаҕай, Балыктаах.

2 бөлөххө-Тумул, Тиэлиги, Баатара, Мэлдьэхси, Алтан, Чыамайыкы, Бэдьимэ оскуолалара бэлиэтэнэллэр.

3 бөлөххө- Бырама, Матта, Моорук, Дойду ааттаннылар.

Инникигэ сорукутарбыт:

1. Иитии үлэтин ытыгыга бүтүн Россия үрдүнэн тэн сыал-сорук турда, Россия бары оскуолатыгар оҕону патриотическэй иитиигэ, оскуола театардарын тэрийэн үлэлэтиигэ, бары оҕону оскуола спортивной кулуубтарынан хабыыга сүрүн болҕомтону ууруохтаахпыт. Мантан сиэттэрэн инники фестиваль хамсааһыныгар театральнай постановка, уолаттар уһууаан саастан саҕалаан уус-уран аабыылара, хайаан даҕаны сахалыы фольклор көрүннэрэ киириилэригэр үлэлэһиэхтээхпит. Бу хамсааһын бүтүн улууһу хамсатар, оҕо төрөөбүт нэһилиэгин туһугар эппиэтинэстээх буоларыгар иитиигэ биир күүс уураар хамсааһына буоларыгар саарбахтаабаппыт.

2. Бу сылга төрүт оонньуулар көрүннэригэр уонна сахалыы спорт көрүнгэр 10 бастың көрдөрүүлээх оҕолор икки ардыларыгар, улуус ыһыаҕар программага киллэрэн күрэхтэһиини тэрийэн ытыгы.

3. Балаҕан ыйыттан саҕалаан эһиилги фестивальбытыгар киирэр көрүннэргэ биирдиилээн үөрэтии семинардарын туруоруу былааннар.